

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ САДІВНИЦТВА

Гуторова О.О., кандидат економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет м. Харків, Україна
Газимагомаєв А.Р., здобувач першого (бакалаврського) рівня ВО,
Державний біотехнологічний університет м. Харків, Україна

Розвиток садівництва в сучасних умовах можливий на основі інтеграційних процесів, інтенсифікації та інновацій. Агропромислова інтеграція має певний вплив на довкілля, тому ефективність інтеграції безпосередньо пов'язана з поняттям ефективності у суспільному розвитку. При цьому ефективність інтеграції в садівництві, як і в АПК в цілому, можна розглядати в трьох аспектах: оцінка ефективності інтегрованого формування в соціально-економічному плані; оцінка ефективності у розумінні працівника інтегрованого формування та членів його сім'ї; оцінка ефективності в соціально-економічному плані з погляду суспільства [1, 2, 3]. Усі рівні взаємопов'язані, але у кожному з них проблема ефективності специфічна.

Економічні властивості інтегрованих формувань такі:

- робота з технологічного ланцюжка «виробництво-зберігання-переробка-реалізація продукції»;
- зростання випуску продукції, підвищення коефіцієнта виходу кінцевої продукції, модернізація робочих місць, формування внутрішньогосподарських відносин, відмова від посередників сприяє зменшенню ставки податків із розрахунку 1 грн кінцевого продукту та на одного працівника;
- принцип рівноправності в економічній діяльності для організацій-учасників інтегрованої компанії, досягнення необхідного економічного рівня розвитку;
- спрямованість інвестиційних потоків на модернізацію матеріально-технічної бази підприємств-учасників інтегрованих формувань;
- підвищена увага приділяється інвестиційним процесам збільшення віддачі від використання земельних ресурсів, підвищення їх родючості;
- показники продуктивності праці будуть рости через вплив позитивного ефекту масштабу виробництва та раціонального розміщення трудових ресурсів;
- показники рентабельності кінцевої продукції зростатимуть через поліпшення якості, позитивного ефекту масштабу виробництва та зменшення загальновиробничих витрат в собівартості продукції.

Системні соціальні властивості включають:

- розвиток соціальної сфери певної території, оскільки інтегровані формування перебувають на значній території, випускають великі обсяги продукції тощо. Тому спільно з органами влади здійснюється поточна фінансова підтримка будівництва соціальних об'єктів;
- вдосконалення робочих місць та побутових умов працівників;
- заходи виробничого співробітництва всередині інтегрованої структури;
- гарантії здоров'я, відпочинку, освіти за рахунок фондів інтегрованого формування.

Інші властивості включають:

- наявність у інтегрованої структури, що охоплює значну територію, можливості мати представників в органах місцевого самоврядування, місцевих законодавчих органах, що дозволить приймати політичні та економічні рішення, що узгоджуються з інтересами інтегрованого формування;
- зниження витрат на утримання загальної територіальної служби безпеки, що замінює індивідуальну охорону кожного об'єкта;
- рекламу своєї діяльності у засобах масової інформації і особливо тих, що працюють за кошти інтегрованої структури тощо [2].

Крім позитивних, інтеграція має і негативні властивості, що зменшує сукупний ефект:

- невдоволення керівників сусідніх організацій через відплив кращих кадрів в інтегровані структури з метою працювати в кращих умовах та отримувати вищу зарплату;
- конфлікти з регіональними органами влади через перерозподіл податків між районами, якщо інтегрована структура знаходиться на територіях декількох районів;
- висока конкуренція бажаючих влаштуватися працювати забирає багато часу в керівників всіх рівнів інтегрованої структури, та незадоволеність людей, які залишилися без роботи [4].

Крім цього, продукція садівництва має ряд проблемних властивостей (підвищена вологість, схильність до гниття, великий обсяг одиниці ваги тощо). Ці недоліки та специфічний характер розміщення садівництва дозволяють залучати їх у господарський оборот шляхом організації агропромислового виробництва. Тут важливим є раціональне розміщення переробного виробництва за критеріями близькості плодово-ягідної сировини та

необхідності оптимальної економії живої та уречевленої праці у виробничому ланцюжку при переробці сировини в кінцеву продукцію.

Переробка плодів і ягід відноситься до промислового виробництва і тому має відповідати стандартам, що висуваються до промислових підприємств, а це наявність мережі машин та обладнання, операційні поділи процесу виробництва, по можливості масове виробництво.

Відкриття цехів з переробки плодів та ягід безпосередньо у садівницьких підприємствах та на міжгосподарській основі виступає важливим доповненням системи великих промислових підприємств, що необхідно для більш повного використання місцевих сировинних ресурсів для задоволення потреб регіону у плодово-ягідній продукції. Таке поєднання дозволило б працівникам садівницьких господарств займатися у сфері промислового виробництва у міжсезоння під час вимушеного простою [4].

Загалом можна відзначити позитивні аспекти створення інтегрованих структур у садівництві, що надалі сприятиме інноваційному розвитку кожного підприємства та галузі загалом:

- об'єднання в єдину структуру виробництва, переробки та торгівлі;
- нагромадження фінансових ресурсів з метою розробки та реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів, можливість оздоровлення фінансового стану підприємств в інтегрованій структурі;
- реалізація конкурентного потенціалу з розширенням ринків збуту продукції;
- вирішення основних соціальних проблем.

Література:

1. Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 року. Київ, 2008. 76 с.
2. Болтянська Л.О. Перспективні форми інтеграції в садівництві. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. Харків : ХНАУ, 2006. № 9. С. 5-56.
3. Гуторова О.О., Шерстюк С.В. Маркетингова стратегія розвитку садівництва: теоретико-прикладний аспект: монографія. Харків : ХНАУ, 2013. 232 с.
4. Рульєв В.А. Економічні проблеми розвитку садівництва України: монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2004. 360 с.